

κὴν ἔχουσιν τὴν συλλογὴν τῶν μαρμάρων, τὴν τῶν μετᾶλλων τοῦ κ. Ροῦ καὶ τὴν τῶν ξύλων τοῦ κ. Ὁρφανίδου καὶ ἡ ἔκθεσις μας ἐγυμνώθη. Λέγεις ὅτι ἡ θέλησαν νὰ μεταφέρουν ἐκεῖ τὸν πολιτισμὸν τῶν ἀγρίων. Ὅλα τὰ φυσικὰ προϊόντα μετεκομίσθησαν. Οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχουσιν βιομηχανίας, ἢ καὶ ἂν ὑπάρχει δεῖγμά τι αὐτοῦ εἶναι τόσῳ μικρὸν, ὥστε φαινόμεθα χειρότεροι καὶ τῶν Κινέζων. Πικρὰ ἡ ἀλήθεια. Ἀλλὰ καλλίτερον θὰ ἔκαμναν οἱ κκ. Ἐπίτροποι ἂν ἀντὶ νὰ διευθύνωσιν ἔχουσιν διηύθυνον ἐκθέσεις πρὸς τὸ ὑπουργεῖον δεικνύοντες πρὸς αὐτὸ τὴν γελοιοποίησίν μας. Ἀφίνομεν τὰς διενέξεις των.

Ἐν τούτοις ἐπὶ τοῦ προκειμένου.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει ὡς τύπον προσόψεως κτιρίου, οἰκίαν κατὰ τὸ ἥμισυ ἀρχαίαν κατὰ τὸ ἥμισυ νέαν. Εἶναι μικρὸν πολυχρῶμον οἰκοδόμημα λευκὸν κεκοσμημένον ἐρυθροῖς καὶ κυανοῖς κοσμήμασι, τὸ ἰσόγειον εἶναι ἐκ λίθων λευκῶν ἃς διασταυροῦσι ἐρυθραὶ ζῶναι. Ἡ εἴσοδος, θύρα τετράγωνος πλατεῖα καὶ χαμηλὴ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἀνοίγεται πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς οἰκοδομῆς ἐν ᾧ πρὸς τὰ ἀριστερὰ μεταξὺ δύο παραθύρων εὐρίσκεται βᾶθρον σχήματος τᾶφου βαστάζον τὴν προτομὴν τῆς Ἀθηνᾶς, προστάτιδος τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα ἐξώστης στηρίζεται ἐπὶ δύο γείσων (*console*). Αἱ γωνίαι περατοῦνται εἰς δύο παραστάτας, ἐν ᾧ τὸ παράθυρον τοῦ κέντρου εὐρίσκεται μεταξὺ δύο χαριεστάτων στύλων ἰωνικοῦ ρυθμοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἐξώστου εὐρίσκονται δύο δωμάτια φωτιζόμενα διὰ παραθύρων ἐπὶ τῆς προσόψεως καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξώστου. Ὑπὸ τὸ ψυχρὸν καὶ ὀμίχλωδες κλίμα δύναται τις νὰ εὕρῃ ψυχρὰν τὴν λευκὴν ἑλληνικὴν πρόσοψιν, πλὴν ἄλλως ἔχει ὑπὸ τὰ θερμὰ μεσημβρινὰ κλίματα, ὅπου τὸ ζῶηρόν τοῦ ἡλίου φῶς κοσμοῖ τοὺς τοίχους αὐτοὺς διὰ ζωηρῶν καὶ ποικίλων χροίων.»

Μᾶς κολακεύουσι ;

Σ.

Ο ΑΛΕΚΤΩΡ

[Συνέχεια, ἴδε ἀριθ. 18].

Ε.

Ὁ ἀλέκτωρ σύμβολον τῆς ἀναστάσεως.—Πόθεν ἡ αἰτία τῆς ἐν τάφοις εἰκονίσεως ἀλεκτόρων.—Διὰ τί ἐτίθεντο καὶ τίθενται ἐν τοῖς κωδωνοστασίοις ἀλέκτορες.—Περιγραφή τοῦ ἀλεκτορος ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἀμβροσίου.

Ἄλλ' ὁ ἀλέκτωρ λαμβάνεται ἐν τῷ Χριστιανισμῷ κυρίως ὡς τὸ σύμβολον τῆς ἀναστάσεως. Διὸ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Χριστιανισμοῦ ὁ ἀλέκτωρ εἰκονίζεται ἐπὶ τῶν τάφων τῶν Χριστιανῶν. Ὅτι δὲ ὁ ἀλέκτωρ τοῦτο ἐσήμαινεν, ἐξηγεῖται ἐκ τινος χωρίου Κλήμεντος τοῦ πάπα Ῥώμης εἰπόντος ὅτι ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ τῆς ἀνάστασις ἀγγέλλουσι κατὰ λέγειν ἡ νύξ, ἐγείρεται ἡ ἡμέρα. Φυσικὸν λοιπὸν ἦτο λαμβάνοντες τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα εἰκόνα τῆς ἀναστάσεως νὰ λάβωσιν ὡς σύμβολον αὐτῆς τὸν ἀλέκτορα,

τὸν κήρυκα τοῦτον τῆς ἡμέρας, ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὸν ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ ἀλέκτωρ κατὰ τινὰς θὰ δώσῃ τὸ σημεῖον τῆς κοινῆς ἐξεγέρσεως κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν.

Ὅτι συνετέλεσεν ἐτι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ θεωρηθῇ ὁ ἀλέκτωρ ὡς τὸ ἔμβλημα τῆς ἀναστάσεως ἦτο ἡ πίστις ἡ πανταχοῦ διαδεδομένη, ὅτι ὁ ἀλέκτωρ εἶχεν ἀναγγεῖλαι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος. Τὴν πίστιν ταύτην ἐξήνεγκε διὰ στίχων ὁ Προυδέντιος.

Ἐντεῦθεν πιστεύομεν πάντες ὅτι
κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον τῆς εἰρήνης
καθ' ὃν ὁ ἀλέκτωρ σκιρτῶν ψάλλει
Ὁ Χριστὸς ἐπανήλθεν ἐκ τοῦ ᾄδου.

Ὁ αὐτὸς Προυδέντιος θεωρεῖ τὸν ἀλέκτορα ὡς σύμβολον τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας.

Κατὰ ἰδίωμα τῆς ἁγίας Γραφῆς ἡ λέξις *ἐλπίς* ἐκφράζει ἐνίοτε τὴν ἰδέαν τῆς ἀναστάσεως. Ἐντεῦθεν ἡ φράσις *ἐν ἐλπίδι* (*in spe*) ἀπαντᾷ τοσοῦτον συχνὰ ἐγγεγραμμένη ἐπὶ χριστιανικῶν λίθων καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν σφραγίδων, ὧν οἱ πλῖνθοι κλείοντες τὰς θήκας φέρουσι τὸν τύπον τῶν σφραγίδων.

Ἐντεῦθεν, λέγει ὁ ἀββᾶς Μαρτινγνῆς (*Martigny*) κατανοεῖται δια τί οἱ Χριστιανοὶ τῶν πρώτων αἰώνων ἠρέσκοντο τιθέντες ἐπὶ τῶν τάφων τὴν εἰκόνα τοῦ ἀλεκτορος· ὁ ἀλέκτωρ ἦτο τὸ σημεῖον τῆς ἐλπίδος, τὸ σύμβολον τῆς ἀναστάσεως. Ἐντεῦθεν ὁ ἐπιτάφιος λίθος τοῦ Δονάτου, εὐρεθεῖς ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῆς ἁγίας Ἀγνῆς, φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ ἀλεκτορος συνημμένην μετὰ τῆς φράσεως *in pace*. Ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Κώνσταντος ἐκτὸς τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης φέρει ἀλέκτορα πρὸ ἀγγείου, ὅθεν ἐξέρχονται δύο κλάδοι ἐλαίας. Ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Φαρνεσίου ἐν Νεαπόλει ὑπάρχει ὁ ἐπιτάφιος λίθος Λεοπάρδου τινός, ἐνθα μετὰ τοῦ συμβόλου τοῦ ἀλεκτορος εὐρίσκεται ἡδε ἡ ἐπιγραφή κολοβωμένη: *Die. Bene. Re . . .* τὴν ὁποίαν ἀπεκατέστησαν ὡς ἐξῆς·

illa. die. bene. resurges

Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν καλῶς ἀναστήσει.

Τοιούτων ἐπιγραφῶν παραδείγματα πλείστα παρέχουσι χριστιανικοὶ λίθοι.

Εἶδομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι ὁ ἀλέκτωρ ἐτίθετο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ἐκκλησιῶν πρὸς ὑπόμνησιν τῶν ποιμένων τῆς ἐκκλησίας, ὅτι ὀρεῖλουσι νὰ εἴνε ἄγρυπνοι φύλακες τοῦ ποιμνίου των. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπεκράτησε κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν τῇ Δύσει. Ὁ ἀλέκτωρ ἐτίθετο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κωδωνοστασίων ἐν σιδηρᾷ ῥάβδῳ κειμένη ὑπεράνω τοῦ σταυροῦ. Ἡ ῥάβδος ἦτο κινητὴ καὶ ἐχρησίμευεν ὡς ἀνεμοδείκτης.

Ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος θαυμασιῶς περιέγραψε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀλεκτορος διὰ τῶν ἐξῆς.

«Ἡ ὥδῃ τοῦ ἀλεκτορος, λέγει, εἶνε ἐν καιρῷ νυχτὸς οὐ μόνον ἡδεῖα, ἀλλὰ καὶ ὀφέλιμος, διότι ὡς καλὸς σύνοικος καὶ τὸν κοιμώμενον ἐγείρει καὶ τὸν λυπούμενον παρηγορεῖ καὶ τὸν ὁδοιποροῦντα ἐνθαρρύνει καὶ κηρύττων διὰ φωνῆς ἡχηρᾶς τῆς νυκτὸς τὴν πρόδον. Ὅταν ὁ ἀλέκτωρ ψάλλῃ, ὁ ληστής ἐγκαταλείπει τὴν

»ἐνέδραν του· δι' αὐτοῦ καὶ ὁ Ἑωσφόρος ἐγειρόμενος
»ἀνατέλλει καὶ φωτίζει τὸν οὐρανόν. Ὅταν ὁ ἀλέκτωρ
»ψάλλῃ, ὁ ἀγωνιστὴς ναύτης ἀποδύεται τὸν φόβον καὶ
»πᾶσα θύελλα καὶ τρικυμία ἐγειρομένη τὴν ἐσπέραν
»ἡσυχάζει. Ὅταν ὁ ἀλέκτωρ ᾄδῃ, ἐγείρεται ἐκ τῆς
»κλίνης ὁ εὐσεβὴς (ὁ τῷ Θεῷ ἀφωσιωμένος μοναχὸς)
»εἰς προσευχὴν καὶ ἄρχεται ἐκ νέου ἀναγιγνώσκων
»(τὴν ἁγίαν Γραφὴν)· ὅταν τὸ τελευταῖον ψάλλῃ καὶ
»αὐτὴ ἡ Πέτρα τῆς ἐκκλησίας ἀποπλύνεται ἐκ τῆς ἁ-
»μαρτίας, ἣν ἤμαρτεν διὰ τῆς ἁρνήσεως πρὶν ὁ ἀλέ-
»κτωρ φωνήσῃ. Ὅταν ὁ ἀλέκτωρ ᾄδῃ, ἐπανέρχεται
»εἰς πάντας ἡ ἐλπίς, οἱ ἀσθενεῖς ἀνακουφίζονται, ἡ ὁ-
»δὸν τῶν τετραυματισμένων ἐλαττοῦται, ὁ καύσων
»τῶν πυρεσσόντων καταπίπτει, ἡ πίστις τῶν ἁμαρτη-
»σάντων ἀνορθοῦται, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ῥίπτει εὐμενὲς
»βλέμμα ἐπὶ τῶν σφαλλόντων καὶ διορθοῖ τοὺς πλα-
»νωμένους. Ῥίπτει τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ Πέτρου καὶ ἀ-
»μέσως ἡ πλάνη ἀποχωρεῖ· ἀποπέμπεται ἡ ἁρνήσις
»καὶ ἀκολουθεῖ ἡ συγχώρησις.....» (Ἀμβροσ. ἐν τῇ
ἐξαμ. *Lib. V, c. 24, 88*).

Πρὸς τὴν ἀνωτέρω περιγραφὴν τοῦ ἀλέκτορος συμ-
φωνεῖ πληρέστατα καὶ ὁ ὕμνος τοῦ αὐτοῦ ἱεροῦ Ἀμ-
βροσίου ἔχων ὡς ἑξῆς.

Ὡ Πάνσοφς κ' αἰώνιε Δημιουργέ τῶν ὄντων,
ὁ τὴν ἡμέραν τακτικῶς καὶ νύκτα διευθύνων,
μετ' ἀκριβείας διαιρῶν, Σὺ, εἰς καιροὺς τὸν χρόνον,
ἐν' ἀπ' τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν τὸν κόρον ἀφαιρέσης!
Ὁ τῆς ἡμέρας ἤρχισε νὰ ᾄδῃ ἤδη κήρυξ,
ὁ ἄγρυπνος καὶ αὐστηρὸς βαθείας νυκτὸς φύλαξ.
Ὅστις ἀστὴρ νυκτερινὸς εἶν' τοῖς ὁδοιποροῦσι
διαχωρίζων πάντοτε ἐκ τῆς νυκτὸς τὴν νύκτα.
Ὁ Ἑωσφόρος ὑπ' αὐτοῦ ἐγείρεται εὐθὺς,
κι' ἀπὸ τοῦ σκότους τὴν ἀγλὴν τὸν πόλον ἀπαλλάσσει·
ὁ τῶν ἁμαρτωλῶν χορὸς διαλύεται ταχέως,
καὶ τὴν ὁδὸν τὴν πονηρὰν ἀμέσως καταλείπει.
Ὁ ναύτης τὰς δυνάμεις του ἐκ τούτ' ἀναλαμβάνει
καὶ τῆς θαλάσσης τ' ἄγρια κύματα χαλαροῦνται.
Ἄδοντος, ἀπολούεται τὴν ἁμαρτίαν ὅλην
αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας μας ἡ βάσις ἡ ἡ Πέτρα.
Λοιπὸν ἄς ἐγειρώμεθα προθύμως καὶ εὐθύμως.
Ἐγείρει τοὺς καθειδόντας, τοὺς ὑπνηλοὺς ἐκπλήσσει,
τοὺς ἀρνούμενους μέμεται, καὶ ὅταν ὁ ἀλέκτωρ
φωνῇ, τότε ἐπανέρχεται ἐλπίς τοῖς ἀσθενέσι
κ' ἡ σωτηρία μας αὐτὴ εἰς πάντας ἐξαπλοῦται.
Εἰς τὴν φωνὴν τ' ἀλέκτορος τὸ ξίφος τοῦ κακούργου
κρύπτεται κ' ἐπανέρχεται τοῖς πεπτωκόσι ἡ πίστις.
Ὡ Σῶτερ μας! ἐπίβλεψον τοὺς σφαλλομένους πάντας
Κ' ἡμᾶς βλέπων διόρθωσον. Ἐάν μᾶς ἐπιβλέπῃς,
τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἐκπλύνονται ἀμέσως
καὶ διὰ τῶν δακρύων μας, ὦ! λούεται τὸ πταίσμα.
Σὺ, λάμψιν ἔγχυσον φωτὸς εἰς τὰς ἐμὰς αἰσθήσεις,
καὶ τοῦ νοῦς τὸν ζοφερὸν ἐκδιώξον τὸν ὕπνον.
Σὲ κατὰ πρῶτον ἡ φωνὴ ἡμῶν ἄς ἀνυμνήσῃ
μὲ τὰς εὐχάς, ἄς πέμπομεν, πρὸς Σὲ τὸν Αὐτρωτὴν μας!

Ἄλλ' εἶναι θαυμασμοῦ ἄξιον ὅτι ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος
ἐλησμόνησε νὰ προσθήσῃ εἰς τὰς ἄλλας τοῦ ἀλέκτορος
ιδιότητας καὶ τὴν τόσῃ συχνὰ ἀπαντῶσαν ἐν τῇ χρι-
στιανικῇ ἀρχαιότητι, καὶ ἣν ἡ φωνὴ τοῦ ἀλέκτορος
ἐπίφοβος οὖσα εἰς τοὺς δαίμονας καὶ τὰ πονηρὰ πνεύ-
ματα τὰ κατὰ τὰς νύκτας περιερχόμενα ἀποδιώκει
ταῦτα. Τὴν δόξαν ταύτην εὕρισκει τις ὠρισμένως ἐκ-

τιθεμένην ἐν τῷ γνωστῷ ὕμνῳ τῆς ἐκκλησίας τῷ ὑπὸ
τοῦ χριστιανοῦ ποιητοῦ Προουδεντίου συνταχθέντι. Ὁ
ὕμνος ἐπιγράφεται *ad galli cantum* (εἰς τὴν φῶδὴν
τοῦ ἀλέκτορος). Ἐκ τούτου ἀποσπῶμεν τὰς ἑξῆς
στροφάς.

Λέγουσιν ὅτ' οἱ δαίμονες πλανῶνται εἰς τὰ σκότη
ἡδέως, καὶ τρομάζουσιν ἅμα φωνὴν ἀκούσων
τὴν νύκτα τοῦ ἀλέκτορος, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ φόβου
εὐθὺς διασκορπίζονται, ἔς τὸν ἄπειρον αἰθέρα.
Διόσι ἡ διάλυσις τοῦ σκότους ἅμα φθάσῃ
ἡ τοῦ φωτὸς προσέγγισις, καὶ ἡ τῆς σωτηρίας
κι' αὐτοῦ ἐπίσης τοῦ Θεοῦ, τοὺς δορυφόρους διώκει
τῆς ζοφερᾶς νυκτός.

Ἄν ἡ δόξα αὕτη ἐλήφθῃ ἐν τῷ χριστιανισμῷ ἐκ
τούτου, ὅτι ὁ λέων φοβεῖται τὴν φωνὴν τοῦ ἀλέκτο-
ρος καὶ ἰδίᾳ τοῦ λευκοῦ καὶ ὅτι τὸ θηρίον τούτου εἶχε
δαιμονικὴν φύσιν, διότι ὁ Διάβολος, ὡς λέων ὀρούμε-
νος περιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπιεῖ δὲν γνωρίζομεν.
Κατὰ τὰς Περσικὰς παραδόσεις ὑπῆρχεν, ὡς εἶδομεν,
καὶ ἀλέκτωρ δαιμονικός· ἀλλὰ κατ' αὐτὰς ὁ διάβολος
διὰ τοῦ διαδόλου ἐξέρχεται, ὅπερ δὲν εἶναι ὀρθόν. Διὰ
τούτο καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐλέγχων τοὺς Φαρισαίους κα-
τηγοροῦντας αὐτὸν ὅτι διὰ τοῦ Βεελζεβοῦλ ἐξάγει τὰ
δαιμόνια, εἶπεν αὐτοῖς «Εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν
»ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθῃ· πῶς ἐνσταθῆσεται ἡ
»βασιλεία αὐτοῦ;»

ΚΩΝΣΤ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ

Φίλιππε.

ΟΛΟΣ ὁ κόσμος γνωρίζει σήμερον τί εἶναι τηλεφῶ-
νον, καὶ ἡ «Ἀθηναῖς» νομίζω ὅτι ὠμίλησε περὶ αὐ-
τοῦ.* Καὶ ἂν ὅχι τοῦλάχιστον πολλὰ μέρη αὐτοῦ δι-
αμφοισθητοῦσι τὴν πατρότητά του. Οἱ Ἀμερικανοὶ, οἱ
Ἀγγλοὶ, οἱ Γάλλοι καὶ ἄλλα ἔθνη ἅτινα, ὡς οἱ ἄρ-
χαῖοι τὴν πατρίδα τοῦ Ὀμήρου, διαμφοισθητοῦσι τὴν
ἐφευρέσειν οὐ μόνον τοῦ τηλεφώνου ἀλλὰ καὶ τοῦ σιδη-
ροδρόμου καὶ τοῦ τηλεγράφου καὶ τοῦ ἀτμοῦ.

Ἴσως ὅμως ἡ ἐπιγραφή τῆς παρούσης μου φανῇ πε-
ρίεργος εἰς τοὺς ἀναγνώστας· δὲν λέγω ἀναγνωστρίας,
διότι ὀλίγα εἶναι αἱ ἐνσχολούμεναι περὶ ἐφευρέσεων
ἐπιστημονικῶν· αἱ πολλαὶ προτιμῶσι τὰς ἐφευρέσεις
τοῦ συρμοῦ ἢ μᾶλλον τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐμπόρων λίαν
γονίμων εἰς τοιαύτας, ὅπως ἐξωδεύωσι τὰ προϊόντα των.

Σημειώσωμεν ἐν παρῶντι ὅτι καὶ εἰς τὴν παρούσαν
περίστασιν ἐφαρμόζεται ἡ ρῆσις «οὐδεὶς προφήτης δε-
κτός ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ». Οὕτω οὐδὲ οἱ νεωτερισμοὶ
ἐκτιμῶνται ἐν Γαλλίᾳ, οὔτε ὁ Κολόμβος ὡς σοφὸς ἐν
τῇ πατρίδι του καὶ κατὰ συνέπειαν οὔτε οἱ παῖδες
τῶν Ἀθηνῶν ὡς ἐφευρέται τοῦ τηλεφώνου ὡς ἀναγνω-
ρισθῶσιν.

Εὐθυμοῦμαι φίλιππε, ὅταν ἀνεκάλυπτον ἐν τῷ σάκ-
κῳ μικροῦ σπουδαστοῦ τῶν Ἀθηνῶν ἐν συνδιᾷ μετὰ
τῆς Χρηστομαθείας τοῦ Ραγκαβῆ καὶ τῆς Γραμματι-
κῆς τοῦ Γενναδίου, ἡ ἂν φέλητε τὸ ἀπόγευμα μετὰ
τῆς Γεωγραφίας καὶ τῶν βιβλίων τῶν μαθηματικῶν

* Φύλ. 1ης Ἰανουαρίου 1878.